

MAGAZINE VOOR
ONDERNEMERS
IN DE INDUSTRIE
JUNI 2007

industrie magazine

Gekwalificeerd personeel succesfactor maakindustrie

Koninklijke Ten Cate zet in op
concentratie bedrijfslocaties

Groningen Seaports energie(k)
in economie en ecologie

Grip op de zaak voor Eurotank

INHOUDSOPGAVE

Pagina 3-5

INTERVIEW

'Gekwalificeerd personeel de succesfactor van de maakindustrie'

Pagina 6

ONDERHANDEN

Dynamische ontwikkelingsscenario's Campina / Bodemsanering BASF

Pagina 7

CASE

Koninklijke Ten Cate zet in op concentratie bedrijfslocaties

Pagina 8-9

ACTUEEL

Groningen Seaports energie(k) in economie en ecologie

Pagina 10-12

REPORTAGE

SABIC Europe maakt statement met hoofdkantoor

Pagina 13

WET- EN REGELGEVING

REACH legt bewijslast bij industrie / Wet algemene bepalingen omgevingsrecht: 25 vergunningen in 1

Pagina 14 - 15

CASE

Gegarandeerd schone bodem voor een vooraf bepaalde prijs voor EuroTank

Pagina 16

PROJECT IN BEELD

Vleesbedrijven klaar voor nieuwe EU-richtlijn

Niemand schade toebrengen. Dit is het hoofddoel van het ARCADIS Health & Safety-beleid. Inmiddels is dit beleid ver-taald naar een internationale, systematische aanpak voor de beheersing van gezondheids- en veiligheidsrisico's.

Actief beleid voor gezondheid en veiligheid

ARCADIS-ondernemingen waar ook ter wereld voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Medewerkers onderzoeken welke specifieke gezondheids- en veiligheids-eisen onze opdrachtgevers hanteren. En passen niet alleen hun gedrag en activiteiten daarop aan, maar maken gezondheid en veiligheid ook onderdeel van de oplossingen die we opdrachtgevers aanbieden. Daarnaast stimuleren wij onze

toeleveranciers van diensten en producten zich aan te sluiten bij ons beleid. Met het nieuwe H&S beleid nemen wij onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. En spelen wij in op de eisen die vooral multinationale opdrachtgevers in de verschillende industriële sectoren stellen aan hun adviseurs en dienstverleners.

Meer informatie: info@arcadis.nl

In het najaar van 2006 maakte ARCADIS de overname van twee Belgische bedrijven bekend. Deze overname past in de wereldwijde milieustrategie van ARCADIS, die erop gericht is multinationale ondernemingen een compleet pakket milieudiensten aan te kunnen bieden.

WAAR WEGEN SAMENKOMEN

ARCADIS neemt twee Belgische bedrijven over

De dienstverlening van Studiebureau BTC en Ecolas is een waardevolle aanvulling op bestaande dienstverlening van ARCADIS. Beide ondernemingen gaan deel uitmaken van ARCADIS Belgium, de Belgische dochter van ARCADIS. Die is na deze acquisities marktleider in België, met in totaal circa 750 medewerkers. Door de overnames krijgen opdrachtgevers toegang tot een zeer compleet pakket milieudienstverlening. Nieuw daarin zijn ondermeer de door ECOLAS-dochter EURAS geleverde diensten op het gebied van productstewardship. In het kader daarvan adviseert EURAS bedrijven over de milieurisico's van hun producten en diensten.

Meer informatie over productstewardship: zie pagina 13

OP ZOEK NAAR ONORTHODOXE OPLOSSINGEN VOOR OPLOPENDE TEKORTEN

Gekwalificeerd personeel: de succesfactor van de maakindustrie

Hoewel eerder min of meer afgeschreven, blijkt de Nederlandse maakindustrie een krachtige motor van de huidige economische opleving. Een bedrijfstak met perspectief, ook op de langere termijn. Maar haar imago is zwak en de belangstelling voor technische beroepen loopt terug. **Gekwalificeerd personeel!** staat permanent hoog op alle directieagenda's. Tijd voor een speurtocht met vier mensen met een duidelijke visie naar een verlossende aanpak voor een steeds nijpender probleem.

Diverse oplossingsrichtingen komen aan bod tijdens een rondetafelgesprek met: Berry de Hoogh, directeur Rockwool Roermond (procesindustrie); Willem van der Stokker, voorzitter Stichting Industriebeleid & Communicatie (belangenbehartiging); Roger Lenssen, algemeen directeur Smart Group (arbeidsmobiliteit/employability), en Don Hardy, directeur Business Development en Industrie, ARCADIS Nederland (advies- en ingenieursdiensten). Hoe maakbaar is de arbeidsinzet in de maakindustrie?

Kennisniveau hebben, houden en verhogen

Van der Stokker: Belangrijkste element van het industriebeleid is versterking van de concurrentiepositie van de maakindustrie. Verhoging van de arbeidsproductiviteit dient centraal te staan. Het innovatieve element vereist dat werknemers een bepaald kennisniveau hebben, houden en verhogen. Dan stuit je op de arbeidsmarkt. Die moet zodanig zijn dat je uiteindelijk tot versterking van die concurrentiepositie kunt komen.

Van der Stokker: "Verhoging van de arbeidsproductiviteit dient centraal te staan."

De Hoogh: "Wij leiden nu zelf vakgericht op in onze bedrijfsschool."

Paradox: groei industrie versus personele krimp

De Hoogh: Wij zien ons geconfronteerd met een arbeidsmarkt die als geheel terugloopt. En met een teruglopend personeelsaanbod. Dit staat de komende jaren haaks op de economische ontwikkeling. De industrie groeit en het personeelsaanbod neemt af. Dus dat gaat elkaar versneld bijten. Nú al.

Sociale kwaliteiten naast vakmanschap

Lenssen: De personele kwaliteitsvraag raakt alle niveaus. Vroeger keken we alleen naar het vakmanschap. We deden er heel lang over om dat te creëren. Dat vakmanschap is nog steeds primair. Daarnaast staat de factor mentaliteit: naast vakmanschap moet een medewerker nog heel veel sociale kwaliteiten meebrengen om te passen in het gezelschap. We hebben de tijd niet meer om iemand 20 jaar op te leiden. Dat moet dus versneld, op de scholen en in de bedrijven. En met andere methodieken dan tot dusver.

Van der Stokker: "Wij onderzoeken of statusverhoging van het technisch talent kansrijk is"

Bedrijven concurreren puur op kwaliteit

Van der Stokker: We hebben alle categorieën nodig. Laag, midden en hoog geschoold. Juist ook lager opgeleiden moeten kwalitatief uitstekend zijn, omdat bedrijven puur op kwaliteit concurreren. Leveren de aangeboden opleidingen de kwalitatief juiste instroom af? Ook de bestaande bedrijfsbevolking zal in een permanent bijscholingstraject moeten, om precies dezelfde reden.

Techniek en industrie mogen wat meer sexy

De Hoogh: Techniek is geen sexy vak meer voor jongeren. Als ze al voor techniek kiezen, is dat nog geen keuze voor de

industrie. Want daar zijn geen 9 tot 5 jobs, wel vaak wisselende diensten en ploegendienst. We vragen dus flink wat in een bedrijfstak die niet bovenaan de maatschappelijke ladder staat. Imago van techniek en industrie verhouden zich recht evenredig. De industrie was de afgelopen 20 jaar eigenlijk alleen negatief in het nieuws. Ouders adviseren hun kinderen dan ook niet gauw een loopbaan in de industrie. Onrustig, te cyclisch, onzeker.

Maakindustrie biedt langjarige zekerheid

Van der Stokker: Tot 2040 is sprake van een omvangrijke Nederlandse maakindustrie. Met nu 1 miljoen mensen werkzaam en indirect nog eens een miljoen mensen. Allen met prima perspectieven! De sector heeft niets onzekers in zich. Voor de vervangingsvraag tot 2020 zijn jaarlijks 100.000 mensen nodig. Het wordt heel moeilijk die arbeidsvraag goed ingevuld te krijgen.

Industriële keten kan slimmer en efficiënter

Hardy: Traditionele patronen voldoen hier niet meer; we moeten ongebruikelijke oplossingen aandurven. De problematiek raakt de complete industriële keten. Daarbinnen moeten we een ieder maximaal op zijn kwaliteiten en capaciteiten aanspreken. Door mensen en partijen in die keten op een andere manier – slimmer, efficiënter – in te schakelen, kun je op z'n minst een deel van het probleem tackelen.

Status technisch talent opwaarderen

Van der Stokker: Wij onderzoeken of statusverhoging van het technisch talent een kansrijke invalshoek is. Als je die status weet op te waarderen, waardeert je tegelijk ook de status van de maakindustrie op.

Mikken op resultaatgerichte partnerships

Hardy: Zonder te pretenderen een alomvattende oplossing voor deze problematiek te bieden, zie ik wel een aantal deeloplossingen. Wij verwachten dat organisatie-innovatie in de vorm van uitbesteding van niet-kerntaken soelaas

Hardy: "Wij verwachten dat organisatie-innovatie in de vorm van uitbesteding van niet-kerntaken soelaas kan bieden."

Lenssen: "Waarom eigenlijk geen arbeidsmarktmarketing voor de diverse beroepen in de industrie? Waarom maken we die functies niet 'design'!"

kan bieden. Ga op zoek naar langdurige, resultaatgerichte partnerships. Kijk of die partners ook bereid zijn om te investeren. Dan ontstaat er een verruiming van je totale bedrijfs-capaciteit. ARCADIS heeft hier concrete ervaring mee zowel in Nederland als in België.

Arbeidsmarketing voor industriële beroepen

Lenssen: Er is geen alomvattende oplossing. 45-plussers benader je anders dan jongeren die moeten instromen. Waarom eigenlijk geen arbeidsmarktmarketing voor de diverse beroepen in de industrie? Waarom maken we die functies niet 'design'!

De Hoogh: "Vernieuwend is dat bedrijven elkaar niet meer als concurrent zien, maar juist synergie zoeken."

Comeback van de bedrijfsschool

De Hoogh: Wij leiden nu zelf vakgericht op in onze bedrijfsschool, inmiddels 45 mensen. Een initiatief van drie bedrijven, en meer bedrijven uit de regio willen aansluiten. De trigger voor de leerlingen luidt: baangarantie. Maar eerst die opleiding goed doorlopen! Het gaat erom voor iedereen een loopbaanplan op te stellen: een carrièreladder met permanente bijscholing.

Samenwerking regionale bedrijven

Van der Stokker: Bedrijfsscholen steken inderdaad de kop weer op, wetende dat die vroeger succesvol waren en een fantastische status hadden. Het onorthodoxe zit nu in de gezamenlijkheid van bedrijven in de regio die het initiatief tot die bedrijfsschool hebben genomen.

Synergie boven concurrentie

De Hoogh: Bedrijven creëren samen schaalgrootte. Vernieuwend is ook dat die bedrijven elkaar niet meer als concurrent zien, maar juist synergie zoeken. Ultiem zou zijn als je deze opleidingen kunt certificeren, dan hangt er een algemeen kwaliteitslabel aan.

Verantwoordelijkheid voor de werknemer

Lenssen: Je kunt niet zeggen: ik doe één dingetje en het komt wel goed. Er zijn zoveel facetten. Belangrijke vraag: is de medewerker weer verantwoordelijk voor zichzelf en durven wij hem die verantwoordelijkheid te geven?

Opmaat voor andere verhoudingen

Van der Stokker: Je komt dan toch op heel andere arbeidsverhoudingen uit. Is dit niet gewoon een hype?

Bedrijfs- en productieproces optimaliseren

Hardy: Groten als Philips en DSM hebben een belangrijk deel van hun technische beheer en aanverwante zaken overgedragen aan een partner. Het is een oplossingsrichting die bedrijven aanzet tot nadenken over hoe zowel de core business als de onmisbare zaken daaromheen te organiseren voor een optimaal bedrijfs- en productieproces. En dus voor winstgevendheid en continuïteit.

Een nieuw, valide motief

De Hoogh: Je moet 'out of the box' gaan denken. Uitbesteden van taken is niet nieuw. Het werd eerst vooral gedreven door kostenefficiëntie. Nú om ervoor te zorgen dat we überhaupt aan het werk kunnen blijven. Nieuw, valide motief! Dat maakt het partnership structureel. ■

onderhanden

Campina streeft er naar dat duurzaamheid voor natuur, mens en dier samengaan met economische duurzaamheid. De organisatie is een van de leidende bedrijven in de zuivelsector. Ze is internationaal volop in beweging. Een infrastructuur passend bij de schaalgrootte van het bedrijf is daarbij van essentieel belang.

Dynamische (her)ontwikkelingsscenario's voor Campina

Voor Campina betekent dit dat ze continu haar vermogensbeheer 'op maat' maakt. Ze doet dit door het samenvoegen, opschalen, regionaliseren of afscheid nemen van locaties. Campina vroeg ARCADIS hierin een rol te spelen. In Nederland beoordeelt zij de herontwikkelingspotentie van voormalige productielocaties. In Woerden en Hilversum zijn de locaties inmiddels afgestoten en door derden in ontwikkeling genomen. ARCADIS stond Campina tijdens het onderhandelingsproces met overheden bij. In de verkoopfase ondersteunde ze bij het aantrekken van de potentiële koper.

Maar de opdracht van ARCADIS reikt verder dan binnenlandse grenzen. Ook internationaal speelt zij een rol bij het assetmanagement van Campina. Zo beoordeelt ARCADIS momenteel locaties in onder meer Berlijn en Keulen. Het gaat hier veelal om voormalige zuivellocaties die zowel binnen stedelijke als landelijke gebieden gelegen zijn. Alle factoren die van invloed zijn op de herontwikkelingsmogelijkheden en –beperkingen worden nauwkeurig in kaart gebracht. De korte en lange termijn (her)ontwikkelingsmogelijkheden worden vervolgens in beeld gebracht. Overleg met lokale overheden en eigen lokale en regionale netwerk kennis spelen hierbij een belangrijke rol.

Na een dynamisch financieel-economische doorrekening van de herontwikkelingsscenario's door ARCADIS kan Campina gefundeerd de voor haar optimale keuze maken. Zo wordt in korte tijd, met maximale opbrengst, de verkoop van de locatie mogelijk.

■ I Cor Fokkinga T (073) 680 9117
M (06) 2706 2292 E c.p.fokkinga@arcadis.nl

Ruim vijftig jaar productie van latex. Dat vraagt wat van de chemische productielocatie van BASF. Rond 2004 is de productie beëindigd. Het terrein is verkocht aan de gemeente Arnhem.

Klaar voor de volgende gebruiker...

Voorwaarde voor deze verkoop is, dat het terrein in gesloopte en gesaneerde staat wordt overgedragen. Dit betekent dat het als bouwrijpe grond wordt opgeleverd. ARCADIS heeft de volledige sloop van de gebouwen, de fabriek, de waterzuivering, de affakkelininstallatie en alle infrastructuur, evenals de bodemsanering van het terrein op zich genomen. Inmiddels is de sloop afgerond en het overgrote deel van de sanering uitgevoerd. Er moeten echter nog enkele hindernissen worden genomen. Zo moet ook de grond onder het pand van de burens worden gesaneerd. Zonder dat deze daar al teveel hinder van ondervinden uiteraard. En de bodem wordt nog gesaneerd op de sterk geurende stof Mercaptanen. Bij beide saneringsvraagstukken gaat het om maatwerk. Uiteindelijk zullen de werkzaamheden leiden tot een schoon en bouwrijp terrein, waar de gemeente Arnhem direct gebruik van kan maken.

■ I Harold Rorink T (055) 581 5627
M (06) 2706 0178 E h.j.h.rorink@arcadis.nl

INTENSIEF SAMENSPEL OVERHEDEN EN BEDRIJFSLEVEN

Koninklijke Ten Cate zet in op concentratie bedrijfslocaties

Koninklijke Ten Cate heeft in Nijverdal drie fabriekslocaties. Twee ervan liggen midden in woonwijken nabij het centrum van Nijverdal. TenCate wil deze locaties verlaten en haar activiteiten concentreren op bedrijventerrein Nijverdal-Noord waar een state-of-the-art High Tech Materials Park zal verrijzen. Aan het nemen van deze investeringsbeslissing ging een uitgebreid traject van afstemming en samenwerking met gemeente, provincie en rijk vooraf.

Koninklijke Ten Cate en Nijverdal horen bij elkaar. Al drie eeuwen heeft de onderneming haar wortels in Twente. Het bedrijf is de afgelopen decennia succesvol getransformeerd van traditioneel textielbedrijf naar een innovatieve hightech onderneming. TenCate combineert chemische expertise met materiaalkennis op het gebied van beschermende weefsels, composieten, kunstgras en geosynthetics. "Wereldwijd hebben we productievestigingen met in totaal circa 3.800 werknemers", vertelt de heer Bas Keijzer, projectleider masterplan, van TenCate. Omdat de productielocaties in Nijverdal zijn verouderd en daar geen uitbreiding mogelijk is, stelde TenCate drie scenario's op en ging in gesprek met de gemeente. Keijzer: "Wij willen de binnenstedelijke locaties in Nijverdal verlaten en de bedrijfs-onderdelen bundelen op het bedrijventerrein Nijverdal-Noord in een High Tech Materials Park met een open innovatiecentrum."

Bas Keijzer, projectleider masterplan van TenCate.

ADVIES EN ONDERSTEUNING BIJ INVESTERINGSBESLISSING

TenCate wil de locaties nabij het centrum van Nijverdal verlaten en haar activiteiten concentreren op bedrijventerrein Nijverdal-Noord waar een state-of-the-art High Tech Materials Park zal verrijzen. TenCate beschikt daar over een terrein van dertig hectare waarvan circa tien hectare nog vrij is. Aan het nemen van deze investeringsbeslissing van circa 140 miljoen euro ging een adviestraject van ARCADIS vooraf. Met hun kennis van zowel het bedrijfsleven als de overheid, schreven de adviseurs van ARCADIS een bidbook, inclusief financiële analyse.

Het lukte TenCate om de interesse van de gemeente te wekken: er ontstaat immers een duidelijke meerwaarde. De woonkwaliteit en leefbaarheid zullen aanzienlijk verbeteren. De gemeente kan de oude fabriekslocaties herontwikkelen tot hoogwaardige woningbouw. En het vertrek van TenCate uit de binnenstad zorgt voor vermindering van de verkeerslast. Concentratie van de activiteiten van TenCate op het High Tech Materials park en de aanwezigheid van innovatieve kenniscentra zullen een positieve uitwerking hebben op de aantrekkingskracht van de regio. De gemeente Hellendoorn raakte overtuigd van de meerwaarde van het door TenCate voorgestelde scenario. Keijzer: "De gemeente is echt betrokken en denkt met ons mee."

GEZAMENLIJKE LOBBY

Om ook de provincie Overijssel en het Rijk warm te krijgen voor de ontwikkeling van het High Tech Materials Park deed TenCate een beroep op ARCADIS. Met hun kennis van zowel het bedrijfsleven als de overheid, schreven de adviseurs van ARCADIS een bidbook, inclusief financiële analyse, dat halverwege 2006 is gepresenteerd bij de provincie en rijksoverheid. Dit leidde tot een samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie Overijssel, de gemeente Hellendoorn en TenCate en een gezamenlijke lobby richting het Rijk. "We vragen van de rijksoverheid een financiële bijdrage voor het publieke deel van de beoogde ontwikkelingen en voor de ontwikkeling van een open research center", betoogt Keijzer. Dit is één van de drie open research centers in Nederland, waar bedrijven gezamenlijk kennis en toepassingen kunnen ontwikkelen. Een voorbeeld van een project waar TenCate en ARCADIS in dat kader samenwerken is de ontwikkeling van kunstgrasvelden.

Na de vorming van het nieuwe kabinet zijn de contacten met Den Haag weer in gang gezet. Keijzer: "Een intensief contact met de lokale en regionale overheid vergt tijd en energie. Het maakt wel dat je niet meer tegenover elkaar staat en samen gaat voor het gezamenlijk belang. Bij de rijksoverheid is veel enthousiasme voor innovatie en kenniscentra. En daarvan kan ook de regio profiteren." ■

I Frits op de Haar
M (06) 2706 1144

T (055) 5815 646
E f.h.haar@arcadis.nl

GRONINGEN SEAPORTS ONTDEKT DOOR GROTE SPELERS

Energie(k) in economie en ecologie

Decennialang was het havengebied bij Eemshaven het bijna spreekwoordelijke voorbeeld van 'de haven van de mislukte projecten'. Dat imago is anno 2007 volledig achterhaald. "Wij zijn ontdekt door de grote spelers", zegt Harm Post, directeur van Groningen Seaports. Post heeft zich tot missie gesteld een positief imago van de haven te bewerkstelligen en te groeien van een haven met regionale naar landelijke betekenis. "Hier gebeurt het. Eemshaven richt zich met de ontwikkeling van Energy Port sterk op de energiesector. Dat is van strategisch belang voor de energievoorziening van Nederland."

GRONINGEN SEAPORTS

Groningen Seaports onderhoudt 2.600 hectare haven- en haven-terrein. Het betreft feitelijk twee havencomplexen: het industriële complex Delfzijl en het logistieke complex Eemshaven, waar Energy Port wordt ontwikkeld. Het havenschap is verantwoordelijk voor de verkoop van grond, voor het onderhoud van de haven en de terreinen, voor de beveiliging van de haven, voor een veilige en vlotte doorvaart van het scheepvaartverkeer en voor een visie op de toekomst van het havengebied. Duurzame ontwikkeling is een belangrijk speerpunt.

Het bouwrijp maken van Energy Port en de voorbereiding van de bouw van de geplande centrales en installaties zijn in samenwerking met ARCADIS in volle gang. Dat geldt ook voor de voorbereiding van het verdiepen van de vaargeul en de haven tot 15,5 meter, zodat straks grote LNG-tankers en bulkcarriers met kolen of brandstof voor de biocentrales onbelemmerde toegang hebben tot de Eemshaven. Dat de toekomst van het noordelijk havengebied in het teken staat van energie en duurzaamheid, staat voor Post buiten kijf: "Noord-Nederland is door de aardgaswinning en de aanwezigheid van bedrijven als NAM en de Gasunie van oudsher sterk in de energiesector. Maar de gasvoorraden zijn niet onuitputtelijk. En om op den duur

niet afhankelijk te worden van 'de pijp van Poetin' is de ontwikkeling van andere, nieuwe energiebronnen noodzakelijk." Post doelt dan op alternatieve energiebronnen en op de import van energie van elders, bijvoorbeeld gas in de vorm van LNG (liquified natural gas).

VAN MULTI FUEL TOT MODERNE KOLEN

Het Groningse havengebied is daarvoor volgens Post een uitstekende locatie. Nationale en internationale energiebedrijven hebben de voordelen van de locatie Eemshaven ontdekt. "De Amerikaanse energiereus ConocoPhillips en het Nederlandse Essent ontwikkelen in Eemshaven een terminal voor de overslag en bewerking van zes miljard kubieke meter vloeibaar aardgas per jaar. De aanwezigheid van het fijnmazige distributienetwerk van pijpleidingen speelde bij de keuze voor Eemshaven een belangrijke rol. En NUON gaat een schone, nieuwe multifuelcentrale (voor gas, kolen en biomassa) bouwen, terwijl het Duitse energiebedrijf RWE plannen heeft om in Eemshaven een zeer moderne kolencentrale te bouwen. "Het gaat om reusachtige investeringen", zegt Post, "waarmee de energiehuishouding van de BV Nederland kan worden gefaciliteerd."

"We hebben nog de ruimte, zowel fysiek als op het gebied van milieu"

RUIMTE VOOR INVESTEERDERS EN ONDERNEMERS

Dat het havengebied in Groningen nu booming is, is niet toevallig. "Allereerst hebben we het economische tij mee", stelt Post. "We kiezen bovendien voor een aanvallende marketingstrategie en opereren zeer commercieel. We wachten niet op belangstellenden, maar zorgen er actief voor dat we op de longlist van investeerders en ondernemers komen. Het Groningse havengebied heeft ook daadwerkelijke voordelen boven andere havens: we hebben nog de ruimte, zowel fysiek als op het gebied van milieu. Daarnaast staan de noordelijke provincies welwillend tegenover de komst van nieuwe industrie. Groningen Seaports heeft zich bovendien gespecialiseerd in het coördineren van vergunningen procedures. Bedrijven hebben vaak meerdere vergunningen nodig. Soms op zich zelf staand, soms in samenhang, met elk hun eigen inspraakprocedures. Wij bewaken die samenhang, de timing en of iedereen op tijd doet wat hij moet doen. Dat levert veel tijdswinst op. Voor NUON regelden we in een jaar tijd de afgifte van zo'n twintig vergunningen."

WASTE-TO-ENERGY-INSTALLATIE

Ook in het havengebied van Delfzijl, op het industrieterrein Metal Park staan de ontwikkelingen in het teken van energie en duurzaamheid. De Duitse afvalverwerker BKB bouwt er binnenkort een Waste-to-Energy-installatie, een afvalverbrandingsinstallatie waar afval wordt omgezet in energie. ARCADIS heeft hiervoor het omgevingsmanagement, zoals MER, vergunningen en bodemonderzoek uitgevoerd. En Evelop, een bedrijf gericht op duurzame projectontwikkeling, zal hier

Directeur van Groningen Seaport, Harm Post: "Ook voor het transport van CO₂ en de opslag ervan in lege gasvelden en zoutkoepels heeft Eemshaven een geschikte uitgangspositie."

twee bio-energiecentrales in bedrijf nemen, waarmee in circa 35 % van de elektriciteitsvraag van het Metal Park wordt voorzien. De energie die wordt opgewekt door de bio-energiecentrales is duurzaam en economisch verantwoord.

ENERGY PORT

De ontwikkeling van Energy Port vergt een grondige aanpak. Om het bouwrijp maken van dit terrein van 150 hectare te coördineren nam Groningen Seaports ARCADIS in de arm. "De ontwikkeling gebeurt in nauwe samenwerking met de stakeholders", zegt Post. "Het ontwerp en de aanleg van de benodigde infrastructuur ten behoeve van de bouw van de nieuwe centrale van Nuon, de LNG-terminal van ConocoPhillips en Essent en de kolencentrale van RWE, vragen een geïntegreerde aanpak. ARCADIS kent het klappen van de zweep; het is een prestigieus project met mooie resultaten en binnen het afgesproken tijdschema klaar. We kunnen ons geen vertraging permitteren."

ARCADIS stelde ook het milieueffectrapport (MER) op voor het verdiepen van de haven en de startnotitie van de MER voor het uitdiepen van de vaargeul tot een diepte van 15,5 meter. Voormalig minister Peijs zegde toe dat er mag worden gebaggerd. Post: "Een MER dwingt je om slimme oplossingen te bedenken. Dan heb je een partij nodig die breed denkt en weet wat er speelt in deze wereld. ARCADIS onderzoekt met ons onder meer of we met de vrijkomende baggerkwelders en vogeleilanden kunnen aanleggen. Zo kun je economie en ecologie combineren." ■

■ I Gerrit Heusinkveld T (055) 5815 845
M (06) 2706 0253 E g.heusinkveld@arcadis.nl

TRANSPARANT, FLEXIBEL EN OPEN

SABIC Europe maakt statement met hoofdkantoor

Een kantoor kan zoveel meer zijn dan een verzameling werkplekken. Zeker een hoofdkantoor. Dat kan ook fungeren als een breekijzer in een cultuurveranderingstraject. Of om de aandacht van hooggekwalificeerd personeel in de regio te trekken. Dat bewees SABIC Europe in Sittard, met hulp van ARCADIS.

Raar maar waar: Petrochemie was een van de best renderende bedrijfsonderdelen van DSM. De dochteronderneming opereerde echter in een markt die zich kenmerkt door pieken en dalen. Lastig, vooral voor aandeelhouders. Daarnaast: om de grote wereldspelers te kunnen bijbenen, waren enorme investeringen nodig. Daarom werd het onderdeel in 2002 verkocht aan de Saoedi-Arabisch onderneming Saudi Basic Industries Corporation ofwel SABIC. SABIC had een ijzersterke positie opgebouwd vanuit het Midden-Oosten met plants van wereldklasse en goedkope grondstoffen.

UITING VAN TROTS

De "scheiding" van DSM betekende dat er een werkplek moest komen voor ongeveer vijfhonderd medewerkers. Zij zouden het hoofdkantoor van DSM in Sittard verlaten. In opdracht van SABIC Europe verrichtte ARCADIS een onderzoek naar mogelijke vestigingsplaatsen, in Nederland maar ook daarbuiten. Uiteindelijk streek het bedrijf opnieuw neer in Sittard, onder meer omdat de gemeente Sittard er alles aan deed het bedrijf te herhuisvesten.

Intussen had ARCADIS een programma van eisen voor het nieuwe hoofdkantoor opgesteld. Een specifiek pakket, aldus Wouter Vermijs, die namens SABIC zowel de bouw als de nieuwe werkwijze coördineerde. "Omdat we een nieuwe, nog onbekende organisatie waren, wilden we een 'landmark' neerzetten: een opvallend gebouw dat trots uitstraalt. Niet alleen om bekendheid te krijgen, maar ook om hooggekwalificeerd personeel te kunnen aantrekken."

EFFICIENCY EN OPENHEID

Een bedrijf als SABIC is continu bezig de efficiency van de productiemethodes te vergroten. Met diezelfde kritische blik had de directie naar het aantal werkplekken gekeken. Vermijs: "We stelden vast dat het oude hoofdkantoor van DSM niet efficiënt werd gebruikt. Doorgaans was slechts de helft van de werkplekken in gebruik. Dat kon een stuk doelmatiger. Daarnaast was ons opgevallen dat in de oude situatie de verkokering was toegeslagen. Mensen werkten in kantoorcellen en deelden te weinig informatie met elkaar. Dat wilden we doorbreken door een andere, open manier van werken te introduceren, ontwikkeld door Veldhoen + Company. We hebben het Flex4all genoemd."

"In de oude situatie was de verkokering toegeslagen. Dat wilden we doorbreken"

FLEX4ALL

De nieuwe, transparante werkwijze stoelt op drie principes: openheid, plaatsonafhankelijk en papieronafhankelijk. "Niemand heeft een vast bureau", vervolgt Vermijs. "Afhankelijk van het soort werk dat je doet, kies je een type werkplek die daarbij past. Dat geldt voor iedereen, al zitten mensen die functioneel bij elkaar horen natuurlijk bij elkaar."

Een tweede kenmerk is plaatsonafhankelijkheid. "Medewerkers hebben overal toegang tot het bedrijfsnetwerk. Niet alleen binnen dit gebouw, ook vanuit thuis, een hotel of waar dan ook. Als je wilt, kun je werken." Tot slot heeft SABIC nauwelijks nog behoefte aan papier. "We hebben driekwart van ons ruim vierduizend meter lange papieren archief vernietigd en ongeveer duizend meter extern ondergebracht. De resterende tweehonderd meter hebben we ondergebracht in gedeelde teamarchieven. Samen met ons digitale archiefsysteem werkt dat een stuk efficiënter."

Vermijs benadrukt dat de nieuwe manier van werken veel draagvlak heeft. "In december hebben we onderzocht in hoeverre medewerkers tevreden waren over de faciliteiten hier. Op dat moment kwamen we net werkplekken tekort en werkten er tijdelijk zeshonderd mensen in dit gebouw, in plaats van de beoogde vijfhonderd. Toch scoorden we een 7,8. Dat is in het kritische Nederland heel hoog. Dat hoge rapportcijfer komt trouwens mede omdat we in totaal honderd van de vijfhonderd medewerkers hebben laten meedenken."

Wouter Vermijs: "Onze nieuwe manier van werken heeft veel draagvlak bij de medewerkers."

COMPENSATIE

Het Rotterdamse architectenbureau Group A tekende voor het ontwerp van het gebouw, dat zich kenmerkt door een glad exterieur zonder uitstulpingen. Bij binnenkomst word je overweldigd door een reusachtig atrium. Door het glazen dak erboven valt een weldadige hoeveelheid daglicht naar binnen. Omhoog kijkend zie je hoe de verdiepingen welven langs de buitengevels. Je wordt ogenblikkelijk nieuwsgierig naar de rest van het interieur.

In de hal bevindt zich een fraaie kantine. Vermijs: "Door open werkruimtes te creëren, hebben we de privacy van onze medewerkers enigszins beperkt. Deze kantine, met zijn intieme zitjes, compenseert dat in zekere zin. Van acht tot vijf zijn hier verse broodjes en allerlei koffievariëteiten van horecawaliteit verkrijgbaar. Ook wordt hier live voor je gekookt. Ons beleid is dat mensen hier lunchen en elkaar ontmoeten, zodat ze kennis en ideeën kunnen delen."

SPECTACULAIRE GROEI VOOR SABIC EUROPE

SABIC Europe heeft productielocaties in Gelsenkirchen (Duitsland), Wilton (Groot-Brittannië) en Geleen. In totaal werken daar zo'n 2.900 mensen. Het hoofdkantoor aan de Europaboulevard in Sittard biedt daarnaast werk aan zo'n 500 mensen.

SABIC Europe is een petrochemische onderneming. Simpel gezegd: petrochemie gaat verder waar raffinaderijen stoppen. Door nafta en ethaan sterk te verhitten ofwel te 'kraken', ontstaan grondstoffen voor de vervaardiging van plastics. Verder produceert het concern chemicaliën en intermediates (tussenproducten). Bedroeg de omzet van SABIC Europe in 2002 nog circa 2 miljard euro, dit jaar denkt men op 8 miljard euro omzet uit te komen. Deze spectaculaire omzetstijging is te danken aan de toegenomen import vanuit het Verenigd Koninkrijk, de gestegen olieprijs, autonome groei en tot slot de acquisitie van de site in Wilton.

DE INBRENG VAN ARCADIS

De realisatie van het hoofdkantoor van SABIC was een omvangrijk en complex traject. ARCADIS' inbreng was veelzijdig en langdurig en omvatte: locatieonderzoek, het opstellen programma van eisen, projectmanagement, bouwdirectie en toezicht, het selecteren van de architect, de bouwtechnische uitwerking van het ontwerp, de bouwkundige bestekken en installatiebestekken, het berekenen en tekenen van constructies, advies en installatieconcept, het aansturen van ontwerpers, engineers, aannemers en leveranciers, tuinontwerp en -aanleg tot en met het facility management via ARCADIS Aqumen.

DOOR RUIS MINDER OVERLAST

ARCADIS ontwierp alle installaties in het gebouw, van toegangscontrole tot de liften en van de ICT-installatie tot de klimaatbehandeling én: de akoestiek. Senior projectmanager Adri Vernooij van ARCADIS legt uit: "In een grote open ruimte heb je al gauw last van het geluid dat je collega's produceren. Daarom is in de plafonds een ingenieuze maskeringsinstallatie verwerkt. Het zijn kleine luidsprekertjes die een ruis weergeven die de omgevingsgeluiden zodanig overstemt dat je nergens last van hebt."

ARCADIS stuurde de aannemers – BAM voor het bouwkundige deel, GTI voor de installaties – aan en schakelde Copijn in voor het ontwerp en de aanleg van de tuin. Vernooij: "Het is een eenvoudig ontwerp dat dienstbaar is aan het gebouw. De tuin zorgt ervoor dat het gebouw nog beter tot zijn recht komt."

Het facility management heeft SABIC uitbesteed aan ARCADIS Aqumen (AAFM). Vermijs: "Wij hebben verstand van petrochemie; de rest besteden we uit. AAFM ziet erop toe dat de onderleveranciers zoals schoonmaakbedrijf CSU en cateraar Sodexho hun afspraken nakomen. Bovendien hebben we afgesproken dat we de ervaringen die we opdoen gaan benutten. Ieder jaar zal ARCADIS Aqumen voor ons een besparing realiseren door zaken slimmer te organiseren."

LEERGELD

Niet alles is vlekkeloos verlopen, geeft Vermijs toe. "Er zat slechts een jaar tussen de keuze van de architect en de start van de bouw. Dat is extreem kort. Bij fabrieken zit daar drie jaar tussen en reken je alles nog eens door voor je start. In de utiliteitsbouw werkt dat anders, weet ik nu. Je start en gaandeweg pas je dingen aan. Maar achteraf gezien was het beter geweest meer tijd te nemen voor de voorbereidingen."

Toch, de tevredenheid overheerst. "We hebben een prachtig gebouw waar het prettig werken is en waar veel belangstelling voor is. Tijdens de open dagen brachten onze eigen vijfhonderd medewerkers en nog eens 2.500 belangstellenden mee en de aanvragen voor een bezichtiging stromen binnen. Het is echt een gebouw om trots op te zijn." ■

■ I Adri Vernooij T (033) 477 2079
M (06) 7061 1201 E a.c.m.vernooij@arcadis.nl

wet- en regelgeving

De Europese Unie heeft op 18 december 2006 een voorstel aangenomen voor een nieuw regulerend systeem voor chemische producten, namelijk REACH: 'Registratie, Evaluatie en Autorisatie en restrictie van Chemische stoffen'. In de praktijk komt het voorstel erop neer dat ongeveer 30.000 stoffen, die worden geproduceerd/geïmporteerd in de EU in hoeveelheden groter dan een ton per jaar, moeten worden geregistreerd. De bewijslast verschuift nu volledig naar de industrie. Het principe van 'no data, no market' wordt essentieel en het belang van open communicatie neemt toe.

REACH legt bewijslast bij industrie

ARCADIS heeft met BBL en Euras een zeer sterk en ervaren team. Zij adviseren bedrijven over Global Product Stewardship en meer specifiek over het omgaan met de impact van REACH. Product Stewardship omvat alle services die ARCADIS aanbiedt met betrekking tot:

- Product Safety
- Product Regulatory Support

REACH heeft impact op beide aspecten.

Hele productieketen verantwoordelijk

Zowel producenten, importeurs en downstream users (gebruikers) van chemische producten, preparaten of voorwerpen hebben belangrijke taken te vervullen binnen REACH. Overheden (EU en nationaal) hebben vooral een coördinerende, evaluerende en controlerende functie. In principe moet de producent/importeur van een stof een registratiedossier indienen. Downstream users moeten echter belangrijke informatie (gebruik, blootstelling, productieproces) doorgeven en zelf een dossier indienen in het geval zij hun gebruik geheim willen houden.

REACH nadert met rasse schreden

Deze nieuwe wetgeving werd van kracht op 1 juni 2007 en de eerste stap, de preregistratie

(een quasi uitsluitend administratieve taak), loopt van 1 juni tot 1 december 2008. Deadlines voor registratie zelf (indienen van een volledig dossier!) zijn hoofdzakelijk gebaseerd productie-/importhoeveelheden en potentiële risico's en bedragen drieënehalf tot elf jaar. Indien een stof niet gepreregistreerd wordt, valt ze onmiddellijk onder REACH!

Chemische veiligheidsanalyse

Onder registratie wordt in essentie verstaan: een technisch dossier (administratieve gegevens, samenvatting van de verzamelde informatie, richtsnoeren voor veilig gebruik) en een chemisch veiligheidsrapport (uitsluitend voor stoffen van meer dan 10 ton per jaar met een uitgebreide beoordeling van gevaren voor leefmilieu en gezondheid).

Conclusie

REACH krijgt grote impact op bedrijven. Een eerste belangrijke stap is het verzamelen van alle informatie voor preregistratie, maar het meeste werk zullen de registratiedossiers zelf gaan vergen.

I Henk Wilbers **T** (078) 680 9235
M (06) 2706 1634 **E** h.wilbers@arcadis.nl

Iedere ondernemer weet dat tijd geld is. Één vergunning die vijftig andere vergunningen vervangt, is daarom zeer interessant. De omgevingsvergunning maakt dit bij nieuw aan te vragen vergunningen mogelijk. Het betreft een integrale vergunning voor fysieke projecten op de gebieden wonen, ruimte, bouwen en milieu. Vooralsnog wordt als ingangsdatum medio 2008 aangehouden.

25 Vergunningen in 1

ARCADIS begeleidt sinds jaar en dag bedrijven met de aanvraag van vele vergunningen, bijvoorbeeld op de gebieden bouwen, wonen, milieu, ruimte en water. Met betrekking tot de nieuwe Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de grondslag van de omgevingsvergunning, kan ARCADIS vele vormen van dienstverlening bieden. Hierdoor wordt procesversnelling mogelijk en worden juridische risico's tot een minimum beperkt.

De Wabo biedt de mogelijkheid tot het indienen van één integrale aanvraag. Het indienen van een aanvraag per deelactiviteit blijft echter mogelijk. ARCADIS kan een Wabo-strategiebepaling uitvoeren. Hierbij wordt onderzocht welke optie voor een project het beste is vanuit perspectieven als efficiency, snelheid en kwaliteit. Ook kan ARCADIS medewerkers die zich bezig houden met het vergunningenmanagement voorlichten of trainen.

I Marjan Poortinga **T** (023) 566 8443
M (06) 2706 0796 **E** m.a.poortinga@arcadis.nl

GRIP OP DE ZAAK VOOR EUROTANK

Gegarandeerd schone bodem voor een vooraf bepaalde prijs

EuroTank Amsterdam B.V., gevestigd bij de Amsterdamse Jan van Riebeeckhaven, gaat de opslagcapaciteit van aardolieproducten vergroten. Een groot aantal oude olietanks maakt plaats voor een kleiner aantal tanks met een veel grotere inhoud. Voordat de bouw van de nieuwe tanks kan starten, is het nodig de bodem schoon te maken. De zelfs nog uit de Tweede Wereldoorlog stammende vervuiling saneert ARCADIS volgens het unieke GRIP®-concept.

EuroTank Amsterdam B.V., sinds vorig jaar onderdeel van de Vitol Groep, houdt zich bezig met de op- en overslag van benzine, diesel en andere aardolieproducten. De opslagcapaciteit is kleiner dan de vraag, dus gaat EuroTank uitbreiden. Het bedrijf wint op twee manieren ruimte. Enkele brede dijken die het opslagterrein in 'olie-dichte' tankputten verdelen, worden vervangen door damwanden. Uit twee tankputten zijn oude, kleine tanks verwijderd. Voordat hier de bouw van in totaal vier nieuwe, veel grotere tanks gaat beginnen, moet EuroTank de bodem laten saneren. Deze verplichting heeft de gemeente Amsterdam opgelegd. De bodem in de tankputten is vooral in de Tweede Wereldoorlog vervuild geraakt. Generaal Winkelman heeft toen door de bezetter geconfisqueerde en met brandstof gevulde tanks laten opblazen.

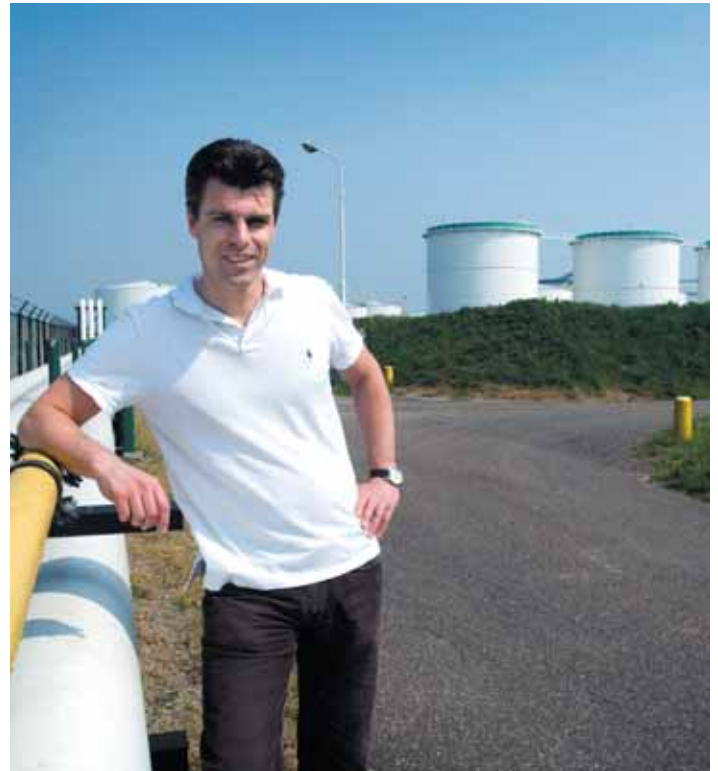
GRIP®

Vrijwel altijd pakken bodemsaneringen duurder uit dan geoffreerd. In het door ARCADIS in de Verenigde Staten ontwikkelde en daar al breed toegepaste GRIP®-concept zijn onaangename verrassingen uitgesloten. GRIP® (Guaranteed Remediation insurance Program) staat voor het schoonmaken van vervuilde bodem tegen een vaste prijs. Voor een vooraf met de opdrachtgever afgesproken bedrag garandeert ARCADIS dat de overheid een formele beschikking zal afgeven, waaruit blijkt dat de locatie daadwerkelijk is gesaneerd en dus voldoet aan de wettelijke normen. ARCADIS vertrouwt volop op de eigen deskundigheid en jarenlange ervaring met bodemsanering, maar dekt zonodig de risico's af door een verzekering af te sluiten. Dit betekent dat de klant nooit in de kou komt te staan. Voldoende redenen voor EuroTank om te kiezen voor ARCADIS, die bovendien het olieopslagterrein van EuroTank door en door kent. Jaarlijks controleert ARCADIS of zich olie vanuit dit terrein naar buiten verspreidt.

Zoals gebruikelijk, is het GRIP®-project bij EuroTank begonnen met een zeer uitgebreid onderzoek naar de aard en omvang van de vervuiling in de twee te saneren tankputten. EuroTank kon zich goed vinden in de resultaten van dit onderzoek en het op basis hiervan opgestelde saneringsplan. De gemeente Amsterdam heeft het saneringsplan goedgekeurd en een saneringsvergunning afgegeven.

FIJNSTOF

EuroTank heeft haast met de bodemsanering en de bouw van nieuwe tanks. Het bedrijf stond eind 2006 in de startblokken om met deze klus te beginnen, toen fijnstof roet in het eten gooide. Vergroting van de opslagcapaciteit leidt tot meer vaarbewegingen. De provincie Noord-Holland was bang dat de dieselmotoren van deze schepen voor meer fijnstof in de lucht zouden zorgen. Een probleem, want de norm voor fijnstof in het Amsterdamse havengebied wordt al overschreden. Er mag niets extra bijkomen. Op verzoek van EuroTank

Gerard Baden, beheerder bij Eurotank. Eurotank heeft haast met de bodemsanering en de bouw van nieuwe tanks.

heeft ARCADIS dit milieuaspect onderzocht. De toename van de uitstoot van fijnstof blijkt verwaarloosbaar klein te zijn. De provincie Noord-Holland is het met deze conclusie eens. Niets staat de sanering en nieuwbouw nu nog in de weg.

Begin mei 2007 is de sanering van de bodem in de twee tankputten gestart. De vervuiling blijkt zich te concentreren in het midden van de tankputten, op de plekken waar goten uitkomen die door de putten lopen. In een tijdsbestek van slechts tien weken zal ARCADIS de vervuilde grond afgraven en afvoeren naar een grondreinigingsbedrijf. Een gecertificeerde, onafhankelijke begeleider houdt toezicht op het werk, waarin veiligheid hoog in het vaandel staat. Waarschijnlijk krijgt ARCADIS de opdracht meer grond weg te halen dan uit milieuhygiënisch oogpunt noodzakelijk is, omdat er grote gaten nodig zijn voor de fundering van de nieuwe tanks. Deze gaten worden gevuld met speciaal funderingszand, ander materiaal dan er nu ligt. Bodemsanering en nieuwbouw lopen zo naadloos in elkaar over zodat EuroTank binnen afzienbare tijd over de nieuwe opslagcapaciteit kan beschikken. ■

■ I Arjan Barbier
M (06) 2706 2047

T (023) 566 8589
E j.a.barbier@arcadis.nl

Vleesbedrijven klaar voor nieuwe EU-richtlijn Uiterlijk 31 oktober 2007 zijn alle Europese lidstaten verplicht om grote milieubelastende bedrijven te reguleren. Bedrijven in de energie-sector, metaalproductie en -verwerking, chemie, afvalsector en agro-voedingsindustrie moeten vanaf die datum beschikken over een integrale vergunning, volgens de zogenaamde IPPC-richtlijn.

De uitdaging Gemeenten, provincies en waterkwaliteitbeheerders moeten vanaf komend najaar rapporteren over de vergunningen van deze bedrijven. In de vergunning worden afspraken vastgelegd om alle soorten vervuiling van deze bedrijven te beperken, gebruik makend van de 'best beschikbare technieken' (BBT). Nederland heeft de nieuwe richtlijn verankerd in de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).

Onze aanpak Het ministerie van VROM heeft ARCADIS gevraagd in kaart te brengen in hoeverre de Europese IPPC richtlijn bij 50 vleesbedrijven is doorgevoerd. Er is onderzocht of deze ondernemingen in hun milieuvergunning rekening hebben gehouden met de IPPC-richtlijn. Bovendien is onderzocht of de door de bedrijven toegepaste technieken voldoen aan de Best Beschikbare Technieken. In het kader van deze opdracht zijn alle bedrijven bezocht. Via een speciaal voor dit project opgezet projectweb is informatie, zoals checklisten, planning en rapportages tussen de betrokken medewerkers van VROM en ARCADIS uitgewisseld.

Het resultaat De 50 vleesbedrijven zijn klaar voor de IPPC-richtlijn die voor de deur staat!

■ I Rens Kolkhuis Tanke T (073) 680 9380
M (06) 2706 0260 E h.a.kolkhuistanke@arcadis.nl

